

A természetes személyek adósságrendezési eljárásával (a magáncsődeljárással) kapcsolatos adózási tudnivalók

2015. szeptember 1-jével hatályba lépett a devizahiteles adósok megsegítését célzó, a természetes személyek adósságrendezéséről (továbbiakban: magáncsődeljárás) szóló 2015. évi CV. törvény (a továbbiakban: Magáncső tv.), amely a belföldi illetőségű magánszemélyek (egyéni vállalkozók, őstermelők) csődvédelmét tartalmazza. A magáncsődeljárás lényege, hogy az adósnak jogi keretet biztosít a tartozásai rendezésére, a hitelezőivel történő megállapodásra. A természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban részletes általános tájékoztatás található a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Fogyasztóvédelmi Központjának (www.mnb.hu/fogyasztovedelem) honlapján. A tájékoztató anyagok a Döntenem kell/Hitel, lízing/Adósságrendezés menüpont alatt érhetőek el. Az általános tájékoztató közvetlen elérésére az alábbi link szolgál: <https://www.mnb.hu/letoltes/1-termeszetes-szemelyek-adossagrendezese-tajekoztato-2015-08-13.pdf>

Az adóhatóság a magáncsődeljárásban

Az adóhatóság a magáncsődeljárásban csak hitelezőként vesz részt. Jogai megegyeznek a többi hitelező jogaival. Az eljárás felügyeletében, irányításában nincs szerepe, abban hatósági szerepkört nem gyakorol. Az eljárás lebonyolítása a főhitelező (a hitelező pénzügyi intézmény), a családi vagyongazdálkodó, illetve az illetékes bíróság feladata.

A magáncsődeljárás megindításával kapcsolatos adózási tudnivalók

1. A magáncsődeljárás csak abban az esetben indítható meg, ha az eljárást kérelmező **adósnak, adóstársnak nincs adótartozása, vagy az alábbiak szerint fizetési könnyítésben részesült.** Az adós, adóstárs adótartozása fennállásának hiányát – az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló kormányrendelet alapján kiadott – ún. együttes adó-, jövedelem- és illetőségigazolással tudja igazolni. Az igazolást az adós, adóstárs lakhelyétől függetlenül bármelyik megyei/fővárosi adó- és vámigazgatóság ügyfélszolgálatától lehet igényelni.

Az igazolást csatolni kell a magáncsődeljárást kezdeményező kérelemhez.

Az igazolás kiadásával kapcsolatos további részletes tudnivalókat a NAV honlapján szintén elérhető, az „Adóhatósági igazolások” című, 22. sz. információs füzet tartalmazza: http://nav.gov.hu/data/cms356992/22_igazolas.pdf

2. Ha az **adósnak, adóstársnak adótartozása van,** akkor magáncsődeljárás sikerrel nem indítható, kivéve, ha annak kiegyenlítésére fizetési könnyítésben részesült. Az adós, adóstárs – az Art. 198. § (4)-(5) bekezdése alapján – a **magáncsődeljárás megindításának szándékára hivatkozással** részletfizetés vagy fizetési halasztás (együtt: fizetési könnyítés) iránti kérelmet terjeszthet elő.

Fizetési könnyítés iránti kérelem benyújtásakor a magáncsődeljárás megindításának szándékát a hitel- vagy kölcsönszerződés, pénzügyi lízingszerződés **felmondásáról szóló értesítés, illetve** az adós tartozásáért helytállni köteles adóstárs esetében **a fizetési felszólítás,** ha pedig a pénzügyi intézmény vagy a felügyeleti és fogyasztóvédelmi jogkörében eljáró Magyar Nemzeti Bank polgári peres eljárást indított, az eljárásban hozott jogerős **bírósági határozat csatolásával kell igazolni.**

Fontos kiemelni, hogy a Magáncsőd tv. korlátozására tekintettel az adóhatóság **részletfizetést legfeljebb egy éves futamidőre engedélyezhet**, a törlesztő **részletek havi összege pedig nem haladhatja meg a 200.000,-Ft összeget**. Így tehát maximálisan 2.400.000,-Ft. összegű adó- és egyéb köztartozásra engedélyezhető részletfizetési kedvezmény.

További lehetőség, ha az adós, adóstárs **fizetési halasztást** kér az adótartozás megfizetésére. A kedvezmény futamideje ez esetben is **legfeljebb 12 hónap lehet**, de a fizetési halasztás tekintetében nem érvényesül a tartozás maximális összegére vonatkozó korlátozás. (Figyelemmel kell lenni azonban arra, hogy a Magáncsőd tv. értelmében magáncsődeljárást – az adós, adóstárs tartozásait együtt számítva – nem lehet 60 millió forintot meghaladó összegre kezdeményezni. Tehát ezt meghaladó adótartozásra fizetési halasztás a magáncsődeljárás megindítására hivatkozással biztosan nem adható.)

A fentiekén túl a fizetési könnyítés iránti kérelem előterjesztésekor annak igazolása is szükséges, hogy az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók rendszeres jövedelemmel rendelkeznek.

A fizetési könnyítést (részletfizetést vagy halasztást) engedélyező jogerős adóhatósági határozatot csatolni kell a magáncsődeljárást kezdeményező kérelemhez.

Adókötelezettségek a magáncsődeljárás alatt

A magáncsődeljárás megindításakor, illetve az eljárás alatt az adózónak nincs speciális adókötelezettsége. Bevallásait ugyanúgy kell benyújtania, mint az eljárást megelőzően.

Adófizetési kötelezettségére az alábbiak az irányadóak az eljárás egyes szakaszaiban.

1. Bíróságon kívüli adósságrendezési eljárásban:

Az adósságrendezési eljárás első szakasza a hitelezőkkel való bírósági eljárás nélküli megállapodást teszi lehetővé.

A magáncsődeljárás kezdeményezésétől a **megállapodás megkötéséig** az adósnak, adóstársnak folyamatosan teljesítenie kell az időközben újonnan keletkező adófizetési kötelezettségeket.

A **megállapodásban szereplő** – hitelezői igényként bejelentett adótartozásokat – a megállapodásban foglaltak szerint kell teljesítenie.

A **megállapodás megkötését követően** keletkező adótartozásokat (folyó fizetési kötelezettségek) szintén folyamatosan fizetnie kell.

Ha az adósságrendezési eljárás kezdeményezésének érdekében fizetési könnyítést kellett kérnie (ld. előző cím 2. pont), az azzal érintett adótartozásokat a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltak szerint köteles teljesíteni.

Fontos megjegyezni, hogy ha az adós, adóstárs a folyó fizetési kötelezettségeinek – felszólítás ellenére – nem tesz eleget, továbbá ha a fizetési könnyítést engedélyező határozatban foglaltakat nem teljesíti, az adóhatóság ezt közli a Családi Csődvédelmi Szolgálattal, aki ennek következményeként megállapítja a bíróságon kívüli adósságrendezési eljárás sikertelenségét.

2. Bírósági adósságrendezési eljárásban:

A bírósági adósságrendezési eljárás az adós és hitelezők közötti egyezségkötésre irányul, de már a családi vagyonfelügyelő szakmai segítsége mellett. A természetes személyek bírósági adósságrendezési eljárása kezdeményezésének illetéke 30 000 forint, amely magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is.

A bírósági adósságrendezési eljárás elrendelésétől az **egyezség megkötéséig** az adósnak, adóstársnak az időközben keletkező adófizetési kötelezettségeit folyamatosan teljesítenie kell.

Az **egyezségben szereplő hitelezői igényként** bejelentett adótartozásokat az egyezségben foglaltak szerint kell teljesítenie.

Az **egyezség megkötését követően** keletkező adótartozásokat (folyó fizetési kötelezettségeket) szintén folyamatosan fizetnie kell.

Ha az egyezség végrehajtásának tartama alatt az adósnak, az adóstársnak – késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számítva – összesen **300.000,-Ft-ot meghaladó köztartozása keletkezett, és a késedelem mértéke a 90 napot meghaladja**, akkor az adóhatóság hitelezőként kezdeményezi a bírósági adósságrendezési eljárás megszüntetését, kivéve, ha az adós, adóstárs kérelmére az adóhatóság részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyezett. Ezért, ha az adós, adóstárs ezen összegre fizetési kedvezmény (részletfizetés, halasztás, mérséklés) iránti kérelmet terjesztene elő, azt olyan időben kell megtennie, hogy a 90 napos késedelmi időben elbírálható legyen. A kérelem elbírálása során az adóhatóság vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét.

Fontos megjegyezni, hogy ha az adós, adóstárs az egyezség megkötését követően keletkező folyó fizetési kötelezettségeinek nem tesz eleget, továbbá ha a fizetési könnyítést engedélyező határozatban, vagy az egyezségben foglaltakat nem teljesíti az adóhatóság hitelezőként kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megindítását a Családi Csődvédelmi Szolgálatnál.

3. Bírósági adósságtörlesztési eljárásban:

Bírósági adósságtörlesztési eljárás indul a bírósági adósságrendezési eljárásban történő egyezségkötés hiányában illetve az adós nem teljesítése folytán.

Az adósságtörlesztési eljárás elrendelésétől az **adósságtörlesztés jóváhagyásáig** az adósnak, adóstársnak az időközben keletkező adófizetési kötelezettségeit folyamatosan teljesítenie kell.

A jogerős végzéssel jóváhagyott **adósságtörlesztési tervben szereplő** hitelezői igényként bejelentett adótartozásokat a végzésben foglaltak szerint kell teljesítenie.

Az **adósságtörlesztési terv jogerős jóváhagyását követően** keletkező adófizetési kötelezettségeket (folyó fizetési kötelezettségeket) szintén folyamatosan teljesítenie kell.

Ha az adósnak, adóstársnak az adósságtörlesztés időszaka alatt folyó fizetési kötelezettségeiből eredő köztartozásainak összege – késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számítva – összesen **meghaladja a 300.000,-Ft-ot, és a késedelem mértéke a 90 napot**, akkor az adóhatóság hitelezőként kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megszüntetését, kivéve, ha az adós, adóstárs kérelmére részletfizetést vagy fizetési halasztást engedélyezett. Ezért, ha az adós, adóstárs ezen összegre fizetési kedvezmény

(részlet, halasztás, mérséklés) iránti kérelmet terjesztene elő, azt olyan időben kell megtennie, hogy az a 90 napos késedelmi időben elbírálható legyen. A kérelem elbírálása során az adóhatóság vizsgálja az adós és a közös háztartásban élő közeli hozzátartozók havi jövedelmének és kiadásainak összegét, vagyoni helyzetét.

Fontos megjegyezni, hogy az adós vagy az adóstárs kötelezettségeit súlyosan megszegi, ha a tartós törlesztési eljárás kezdetét követően késedelmi pótlék és adóbírság nélkül számított 300 000 forint feletti, 90 napot meghaladó késedelemmel érintett adó- vagy más köztartozása van, amelynek megfizetésére nem kapott az adóhatóságtól részletfizetést, fizetési halasztást. Ilyen esetben az adóhatóság hitelezőként kezdeményezi az adósságtörlesztési eljárás megszüntetését a Családi Csődvédelmi Szolgálatnál.

További adózási tudnivalók a természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban

Az adózásról szóló jogszabályok alapján az adózó számos könnyítésben részesülhet adófizetési kötelezettségeinek teljesítésével kapcsolatban. Ezek az alábbiak:

1. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján

Ha az adósságrendezési eljárás során az adós értékesíti a vagyontárgyait, akkor nem kell jövedelmet megállapítani

- az ingó vagyontárgyak átruházására tekintettel,
- az ingatlan, vagyoni értékű jog átruházására tekintettel

megszerzett bevétel után, ha azt az adózó - a természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvényben szabályozott bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás, bírósági adósságrendezési egyezség vagy adósságtörlesztési határozat alapján - teljes egészében a tartozásai megfizetésére fordítja. Abban az esetben, ha a bevételt a magánszemély csak részben fordítja a tartozásai megfizetésére, akkor azt a jövedelemrészt kell megállapítani, amely a tartozások megfizetésére fordított bevétel és a teljes bevétel különbözete alapján meghatározható.

Emellett adómentes bevételnek számít a természetes személyek adósságrendezési eljárásában

- a) az adóssal, adóstárssal a bíróságon kívüli adósságrendezés során kötött megállapodásban vagy a bírósági adósságrendezési eljárásban kötött egyezségkötés, valamint az egyezség módosítása során elengedett követelés,
- b) az a követelés, amelyet az adósnak a bírósági adósságrendezési eljárásban az adósságtörlesztési határozat, az adósságtörlesztési határozat módosítása, valamint a mentesítő határozat alapján nem kell megfizetnie,
- c) a hitelezőkkel kötött megállapodásban, egyezségben, a bíróság által hozott adósságtörlesztési határozatban az adós számára meghatározott adósságrendezési kötelezettség teljesítése érdekében települési önkormányzattól, munkáltatótól, közhasznú szervezettől vagy egyházi jogi személytől kapott támogatás vagy adomány, ha annak egy

naptári évben egy adományozótól juttatott összege havi átlagban nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének másfélszeresét.

2. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény adósságrendezési eljárással kapcsolatos rendelkezései alapján

Ha a magánszemély vagyonszerző a természetes személyek adósságrendezéséről szóló törvény rendelkezései szerint bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezést kezdeményezett és az említett eljárások időszaka alatt olyan lakóház építésére alkalmas telektulajdont értékesít, amelyet öröklés vagy visszerthes vagyónátruházás során szerzett és amellyel kapcsolatban a beépítés vállalására tekintettel az illeték megfizetése felfüggesztésre került, mentesül az eredeti esedékességtől számított késedelmi pótlék megfizetése alól. Továbbá - ha a telektulajdont megszerző vevő nyilatkozik arról, hogy a megszerzett telek után a mentességet igénybe kívánja venni vagy a telektulajdont megszerzőnek a telekre elővásárlási joga van - az említett eljárások alá vont magánszemélynek a felfüggesztett illetéket sem kell megfizetni.

Mentes az ajándékozási illeték alól összeghatárra tekintet nélkül a természetes személyek bíróságon kívüli vagy bírósági adósságrendezési eljárásában a hitelezők által adós javára elengedett követelés, továbbá az adósságtörlesztési határozatban és a mentesítési határozatban az az összeg, amit nem kell az adósnak a hitelezők számára megfizetnie.

3. Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény adósságrendezéssel kapcsolatos rendelkezései alapján

Magánszemély vagy egyéni vállalkozó esetében fizetési könnyítés engedélyezhető adósságrendezési eljárás során abban az esetben is, ha fizetési nehézség az adózónak felróható vagy annak elkerülése érdekében nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elkerülhető.

Az általános szabályokkal ellentétben engedélyezhető továbbá a fizetési könnyítés

- a) a magánszemélyek jövedelemadójának előlegére és a levont jövedelemadóra,
- b) a beszedett helyi adóra,
- c) a kifizető által a magánszemélytől levont járulékokra.

Emellett ha az adóhatóság a fizetési könnyítést adósságrendezési eljárásra tekintettel engedélyezte, a pótlékok kiszabása is mellőzhető.

Speciális illetékmértékek az adósságrendezési eljáráshoz kapcsolódóan

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény speciális illetékmértékeket állapít meg az adósságrendezési eljáráshoz kapcsolódóan.

A természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban **30 000 forint** illetéket kell fizetni

- a bírósági adósságrendezési eljárása kezdeményezésének illetékeként, amely magában foglalja az egyezségkötési eljárás és a mentesítési eljárás illetékét is,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az adós vagy a hitelező által az eljárás megszüntetése iránti kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában a mentesítő határozat hatályon kívül helyezése iránti kérelem illetékeként,
- bíróságon kívüli adósságrendezési megállapodás hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem, valamint a bírósági adósságrendezési egyezség hatálya megszűnésének megállapítására irányuló kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az ügy érdemében hozott végzés elleni fellebbezés illetékeként,
- természetes személyek adósságrendezési eljárásaiban hozott végzés elleni felülvizsgálat, illetve perújítás illetékeként.

A természetes személyek adósságrendezési eljárásával kapcsolatban **15 000 forint** illetéket kell fizetni

- bírósági adósságrendezési eljárásában az egyezségmódosítás, valamint az adósságtörlesztési határozat módosítása kezdeményezésének illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárásában az adós örököse (örökösei) jogutódként történő bevonása iránti kérelem illetékeként,
- bírósági adósságrendezési eljárása során benyújtott kifogás illetékeként.

A természetes személyek bírósági adósságrendezési eljárásával kapcsolatban **10 000 forint** illetéket kell fizetni

- az adósságrendezési nyilvántartásba történő bejegyzések törlésére irányuló kérelem illetékeként.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal